

ZNACZENIE SYMPOZJÓW MISJOLOGICZNYCH I WYSTAW W DOROBKU MISJOLOGII WARSZAWSKIEJ

Wstęp	41
1. Znaczenie sympozjów misjologicznych na ATK	41
2. Sympozja misjologiczne na UKSW	44
3. Wystawy towarzyszące sympozjom misjologicznym	65
Podsumowanie	69
Bibliografia	70

Wstęp

Organizacja sympozjów czy też konferencji o charakterze misjologicznym na ATK (1969-1999) i UKSW (1999-2020) zasługuje na szczególną uwagę i osobne omówienie, tak ze względu na liczbę zorganizowanych sympozjów (105 tego rodzaju wydarzeń), jak i wygłoszonych referatów naukowych (ponad 900). Za tymi suchymi danymi kryje się bowiem imponujące bogactwo tematów z zakresu misjologii przedstawionych w postaci referatów naukowych, przeprowadzonych dyskusji panelowych oraz licznych publikacji książkowych. Innym ciekawym działem zaangażowania na rzecz propagowania i przybliżania tematów misjologicznych były wystawy tematyczne zorganizowane w murach uczelni.

1. Znaczenie sympozjów misjologicznych na ATK

Początki misjologii na ATK związane są z podjęciem wykładów w roku 1969 przez ks. dra Feliksa Zapłatę SVD, jak również z inicjatywą

organizowania sympozjów misjologicznych. Pierwsze takie sympozjum odbyło się w roku 1971. Tradycja corocznych sympozjów była podtrzymywana do roku 1984, co przekłada się na 14 tego typu spotkań¹. Później nastąpiła pięcioletnia przerwa. W roku 1989, z okazji 20-lecia misjologii na ATK zorganizowano kolejne, tj. piętnaste sympozjum, zatytułowane „Dwadzieścia lat misjologii na ATK w Warszawie”, w którym wzięli udział między innymi goście z zagranicy. Kolejne dwa sympozja odbyły się w roku 1992 i 1994. Tak więc w okresie 25 lat istnienia misjologii na ATK zorganizowano 17 sympozjów misjologicznych.

Biorąc pod uwagę niełatwe uwarunkowania polityczno-społeczne lat 70. i 80., regularne organizowanie wielkich spotkań naukowych o charakterze misjologicznym, nierzadko z udziałem zagranicznych gości, nastęczało wielu trudności, ale zawsze było znaczącym wydarzeniem. Sympozja te, zwłaszcza z lat 70., cieszyły się wielkim zainteresowaniem. Były one odbierane jako powiew teologicznej czy też eklezjalnej nowości i świeżości. Posoborowa refleksja dotycząca tematyki misjologicznej znalazła bowiem żywy oddźwięk pośród osób, które interesowały się misjologią jako nauką oraz działalnością misyjną Kościoła. Takie tematy jak *Kościół w Afryce i Azji, w Oceanii, nowe religie, akomodacja misyjna, duchowość misyjna* itp. cieszyły się wielkim zainteresowaniem nie tylko samych misjologów, ale też praktyków misyjnych, czyli misjonarzy oraz powstającego wówczas grona animatorów misyjnych.

Tego typu wydarzenia przyciągały zatem nie tylko wąskie grono naukowców (wykładowców) oraz studentów różnych specjalności, ale też sporą grupę misjonarzy i misjonek. Dla wszystkich, którzy przygotowywali się do wyjazdu na misje, była to znakomita okazja, aby zapoznać się z tematyką misjologiczną. Nie działało bowiem jeszcze wówczas Cen-

¹ F. Jabłoński, *Recepcja idei misyjnej w Polsce po Soborze Watykańskim II*, Kraków 2003, s. 96-99, 414. Autor podaje też szczegółową bibliografię dotyczącą poszczególnych sympozjów z lat 1971-1994, powołując się na dane z „Biuletynu Informacyjnego ATK” z tamtego okresu.

trum Formacji Misyjnej i brakowało literatury fachowej (polskojęzyczny księgozbiór misjologiczny powstawał bardzo powoli). Sympozja misjologiczne z lat 70. można zatem potraktować jako formę „skondensowanych kursów” formacji misyjnej. Jednocześnie była to okazja do spotkania się z misjonarzami i misjonarkami, którzy przebywali na urloпах albo powrócili z krajów misyjnych. Była to zatem dobra przestrzeń do wymiany doświadczeń oraz do pogłębionej refleksji na tematy misjologiczne oraz omówienia „blasków i cieni” działalności misyjnej w różnorodnych kontekstach społeczno-kulturowych i politycznych.

Pomimo poważnych trudności wydawniczych, organizatorzy sympozjów zdołali wydać kilka tomów „Zeszytów Misjologicznych ATK”, które cieszyły się wielkim zainteresowaniem. Zawierały one wygłoszone referaty oraz specjalnie opracowane teksty z zakresu teologii misyjnej. W odniesieniu do sympozjów misjologicznych należałoby wymienić (według porządku chronologicznego) następujące pozycje²:

- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały symposium misyjnego 1971*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 1.
- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały symposium misyjnego 1972*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 2.
- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały symposium misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 1.
- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały symposium misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 2.
- Kowalak W. (red.), *Materiały symposium misjologicznego 1975-1976*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1978), t. III.

² Por. <http://www.misjologia.uksw.edu.pl/pl/node/148>.

- Kowalak W. (red.), *Duchowość misyjna. Materiały sympozjum misjologicznego 1977-1978*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1982), t. IV.
- Kowalak W. (red.), *Rodzina-Katecheza-Dialog. Materiały sympozjum misjologicznego 1979-1980*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1983), t. V.
- Kowalak W. (red.), *Misjonarze polscy w świecie. Materiały sympozjum misjologicznego 1982*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1985), t. VI, cz. 1/2.
- Kowalak W. (red.), *Inkulturacja – Nowe religie. Materiały sympozjum misjologicznego 1983-1984*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1985), t. VII, cz. 1/cz. 2.

Najdobitniej o zainteresowaniu sympozjami świadczą dane dotyczące uczestników sympozjów misjologicznych z tamtego okresu. W latach 1971-1994 podczas 17 sympozjów wygłoszono ponad 150 referatów i wzięło w nich udział ponad półtora tysiąca uczestników (średnia to 90 osób na sympozjum).

Powyższe dane świadczą o wysiłkach podejmowanych przez ówczesnych misjologów związanych z ATK, czyli ks. dra hab. Feliksa Zapłatę SVD i ks. prof. dra hab. Władysława Kowalaka SVD oraz ks. dra hab. Antoniego Kurka OMI, jak również wielu innych ich współpracowników, w tym pracowników naukowych, studentów i absolwentów misjologii. W roku 1994 nastąpiła siedmioletnia przerwa (do 2001) związana z perturbacjami organizacyjnymi oraz restrukturyzacją struktur ówczesnej misjologii na ATK.

2. Sympozja misjologiczne na UKSW

We wrześniu 1999 roku powołano do życia – na bazie Akademii Teologii Katolickiej – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Nadal zajmowano się prowadzeniem wykładów i refleksją misjologiczną, zaś w roku 2001 z inicjatywy nowego pracownika naukowego sekcji misjologicznej, ks. dra Jarosława Różańskiego OMI, wznowiono organizowanie

sympozjów misjologicznych. Był to początek nowej, prężnej i efektywnej działalności naukowej i dydaktycznej, również w odniesieniu do sympozjów (konferencji) misjologicznych, różnorodnych spotkań o charakterze misjologicznym i religioznawczym oraz kongresów misyjnych. Było to możliwe dzięki kilku zaistniałym w tym czasie okolicznościom. Najważniejsza była bez wątpienia osoba głównego inicjatora, który był *spiritus movens* tego typu przedsięwzięć. Równie duże znaczenie miała także zdolność ks. dra Jarosława Różańskiego OMI do pozyskiwania współpracowników i pomocników, tak pośród pracowników naukowych, jak i studentów Naukowego Koła Misjologów UKSW oraz przedstawicieli wielu rozmaitych środowisk naukowych z kraju i zagranicy, instytucji kościelnych czy też zgromadzeń zakonnych.

Spektrum tematyczne 88 sympozjów przeprowadzonych w latach 2001-2020, podczas których wygłoszono 780 referatów, było bardzo zróżnicowane³. Na szczególną uwagę zasługują cyklicznie organizowane sympozja tematyczne, jak *Pielgrzymki apostołskie Jana Pawła II* (17 sympozjów i 11 publikacji); *Bilad as-Sudan* (7 sympozjów i 7 publikacji); *Religie świata* (5 sympozjów i 4 publikacje); *Adhortacje apostołskie* (5 sympozjów i 4 publikacje). Pozostałe bloki tematyczne to: *Kontekst kulturowy dzieła misyjnego* (11 sympozjów i 6 publikacji), *Dialog międzyreligijny* (17 sympozjów i 3 publikacje), *Jubileusze i kongresy* (6 sympozjów i 1 kongres i 7 publikacji), *Dokumenty misyjne* (4 sympozja i 2 publikacje) oraz *Afryka* (14 sympozjów i 8 publikacji oraz 4 sympozja z serii Jan Paweł II w Afryce i na Madagaskarze), *Azja i Oceania* (2 sympozja i 1 publikacja oraz 2 sympozja z serii Jan Paweł II w Azji i Oceanii), *Ameryka* (1 sympozjum i 1 publikacja oraz 11 sympozjów z serii Jan Paweł II w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach).

Poniższe sumaryczne zestawienie z lat 1969-2020 pozwala na wyrobienie sobie poglądu na tematykę i tytuły poszczególnych sympozjów, liczbę

³ Por. <http://www.misjologia.uksw.edu.pl/pl/sympozja-i-konferencje>.

wyłoszonych referatów, jak również charakter tychże sympoziów⁴. Poniżej każdego bloku tematycznego zostały zamieszczone dane bibliograficzne publikacji książkowych według porządku chronologicznego.

KONTEKST KULTUROWY DZIEŁA MISYJNEGO				
1.	<i>Współczesne dzieło misyjne</i>	22.05.1971	11 referatów	publikacja
2.	<i>Duchowość misyjna</i>	21.05.1978	15 referatów	publikacja
3.	<i>Katecheza misyjna</i>	20.05.1979	8 referatów	publikacja
4.	<i>Rodzina katolicka w świecie niechrześcijańskim</i>	11.05.1980	8 referatów	publikacja
5.	<i>Współczesne dzieło misyjne</i>	10.05.1981	brak danych	brak danych
6.	<i>Misjonarze polscy w świecie</i>	16.05.1982	15 referatów	publikacja
7.	<i>Akomodacja misyjna</i>	14.05.1983	10 referatów	publikacja
8.	<i>Nowe religie</i>	09.05.1984	7 referatów	publikacja
9.	<i>Duchowość współczesnego Kościoła</i>	15.05.2002	5 referatów	
10.	<i>Przygotowanie misjonarzy – historia, współczesność, postulaty. 20-lecie istnienia CFM</i>	18.02.2004	10 referatów	publikacja
11.	<i>Oblicza Jezusa Chrystusa</i>	19.10.2005	6 referatów	publikacja

⁴ [KK] – konferencja krajowa; [KM] – konferencja międzynarodowa.

12.	<i>Symposium „Misje wobec migracji”</i>	23.10.2012	12 referatów	publikacja
13.	<i>Misjologia i nowa ewangelizacja we współczesnej Europie</i>	30.11.2012	8 referatów	
14.	<i>Wizualizacja ewangelizacji – Przeszłość i teraźniejszość</i>	11.12.2015	14 referatów	publikacja
15.	<i>Chrzest Polski a konwersja innych narodów</i>	11-12.05.2016	14 referatów	
16.	<i>Świeccy a misje</i>	21.06.2017	8 referatów	publikacja
17.	<i>The Bible and Cultures [KM]</i>	13-14.11.2017	18 referatów	
18.	<i>Trójca Święta w kontekstach kulturowych [KK]</i>	26.04.2018	11 referatów	publikacja
19.	<i>Dusza polska. W stulecie niepodległości</i>	22.03.2019	12 referatów	

- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały symposium misyjnego 1971*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 1, s. 29-111.
- Kowalak W. (red.), *Duchowość misyjna. Materiały symposium misjologicznego 1977-1978*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1982), t. IV.
- Kowalak W. (red.), *Rodzina-Katecheza-Dialog. Materiały symposium misjologicznego 1979-1980*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1983), t. V.

- Różański J. (red.), *Przygotowanie misjonarzy – założenia i praktyka*, Warszawa 2004.
- Szyszka T., Wąs A. (red.), *Oblicza Jezusa Chrystusa w kulturach i religiach świata*, Warszawa 2007.
- Cichy D. (red.), *Misja Kościoła i migracje*, Warszawa 2014.
- Cisło W., Jaszewska D., Piwko A. (red.), *Wizualizacja a ewangelizacja*, Warszawa 2015.
- Sobolewski Z. (red.), *Świeccy a misje*, Górna Grupa 2017.
- Szyszka T. (red.), *Trójca Święta w kontekstach kulturowych*, Warszawa 2018.

PIELGRZYMKI APOSTOLSKIE JANA PAWŁA II				
1.	<i>Wydźwięk pielgrzymek Jana Pawła II do Meksyku</i>	27.02.2008	8 referatów	
2.	<i>Śladami Jana Pawła II w Ugandzie i Zambii</i>	09.04.2008	6 referatów	
3.	<i>Jan Paweł II w Ekwadorze</i>	14.01.2009	11 referatów	publikacja
4.	<i>Pielgrzymki Jana Pawła II do Peru</i>	18.03.2009	10 referatów	publikacja
5.	<i>Jan Paweł II w Boliwii</i>	26.11.2009	13 referatów	publikacja
6.	<i>Jan Paweł II w Maroku</i>	25.02.2010	9 referatów	
7.	<i>Jan Paweł II w Paragwaju</i>	25.03.2010	15 referatów	publikacja
8.	<i>Jan Paweł II na Filipinach</i>	13.05.2011	11 referatów	

9.	<i>Jan Paweł II na Madagaskarze</i>	08.12.2011	7 referatów	
10.	<i>Jan Paweł II w Argentynie</i>	19.03.2014	5 referatów	publikacja
11.	<i>Jan Paweł II w Chile</i>	03.03.2016	5 referatów	publikacja
12.	<i>Jan Paweł II w Ameryce Środkowej [KK]</i>	02.12.2016	5 referatów	publikacja
13.	<i>Jan Paweł II w Tajlandii</i>	07.12.2017	5 referatów	publikacja
14.	<i>Jan Paweł II w Kolumbii [KK]</i>	23.02.2018	6 referatów	publikacja
15.	<i>Jan Paweł II w Senegalu [KM]</i>	15.06.2018	10 referatów	
16.	<i>Pielgrzymki apostołskie Jana Pawła II do Meksyku [KK]</i>	18.01.2019	7 referatów	publikacja
17.	<i>Jan Paweł II na Kubie [KK]</i>	05.03.2020	7 referatów	publikacja

- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Ekwadorze*, Warszawa 2009.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Peru*, Warszawa 2009.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Boliwii*, Warszawa 2013.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Paragwaju*, Warszawa 2014.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Argentynie*, Warszawa 2015.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Chile*, Warszawa 2016.

- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Ameryce Środkowej*, Warszawa 2017.
- Struzik Z., Kluj W. (red.), *Jan Paweł II w Tajlandii*, Warszawa 2018.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Kolumbii*, Warszawa 2018.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Meksyku*, Warszawa 2019.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II na Kubie*, Warszawa 2020.

DIALOG MIĘDZYRELIGIJNY				
1.	<i>Księgi święte płaszczyzną dialogu</i>	04.10.2006	5 referatów dyskusja panelowa	publikacja
2.	<i>Sprawiedliwość i pokój oraz integralność stworzenia</i>	23.06.2008	warsztaty	
3.	<i>Dialog kultur i religii. Liban – doświadczenie przeszłości i współczesne zmiany</i>	21.10.2008	6 referatów	
4.	<i>Rodzina w chrześcijaństwie i islamie wobec wyzwań współczesnego świata</i>	13.05.2009	3 referaty	
5.	<i>I Bóg przemawiał przez Proroków</i>	18.03.2010	3 referaty	
6.	<i>Bohaterowie pokoju</i>	06.05.2010	10 referatów	
7.	<i>Chrześcijanie i muzułmanie na Bliskim Wschodzie i w Nigerii</i>	10.12.2014	3 referaty	

8.	<i>XV Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce</i>	26.01.2015	7 referatów	
9.	<i>Abraham i Mesjasz – debata teologiczna</i>	15.05.2015	8 referatów	
10.	<i>Ekstremizm muzułmański – nowe wyzwanie do dialogu?</i>	30.10.2015	10 referatów	publikacja
11.	<i>Współczesne formy prześladowania chrześcijan</i>	21.10.2016	4 referaty	
12.	<i>Religious Plurality and Religious Identity [KM]</i>	24.02.2017	20 referatów	publikacja
13.	<i>Interreligious Cooperation. Examples from the World and from Poland [KM]</i>	26.10.2018	16 referatów	
14.	<i>Dlaczego dialog?</i>	11.01.2019	6 prelekcji	
15.	<i>Na drogach dialogu chrześcijańsko-muzułmańskiego</i>	24.01.2019	2 referaty	
16.	<i>Kościół katolicki w dialogu z religiami. Od współzawodnictwa do współpracy</i>	25.01.2019	7 referatów	
17.	<i>Creator – man – creation in Islam and Christianity [KM]</i>	28.03.2019	11 referatów	

- Stefanów J.J. (red.), *Księgi święte płaszczyzną dialogu?*, Warszawa 2006.
- Różański J., *Ekstremizm muzułmański – nowe wyzwanie do dialogu?*, Warszawa 2016.
- Kluj W. (red.), *Religious Plurality and Religious Identity*, Warsaw 2019.

AFRYKA				
1.	<i>Kościół w Afryce i jego współczesne problemy</i>	13.05.1972	11 referatów	publikacja
2.	<i>Maryja w kulturze i kulcie afrykańskim</i>	24.04.2001	8 referatów	
3.	<i>Wybrane problemy szkolnictwa w Afryce subsaharyjskiej</i>	20.02.2002	12 referatów	publikacja
4.	<i>Między przekładem biblijnym a rodzimą teologią</i>	11.03.2003	9 referatów	publikacja
5.	<i>Dzieci żyjące na ulicy – nowe zjawisko miast afrykańskich</i>	03.03.2004	8 referatów	publikacja
6.	<i>Dzieci – ofiary wojny</i>	16.02.2005	13 referatów	publikacja
7.	<i>Dzieci bez imienia</i>	08.03.2006	7 referatów	publikacja
8.	<i>Pojednanie, sprawiedliwość i pokój – wyzwania dla Kościoła w Afryce na początku XXI wieku</i>	06.12.2006	5 referatów	
9.	<i>Dzieci – ofiary głodu</i>	28.02.2007	6 referatów	publikacja

10.	<i>Uczyć. Jak i dlaczego? Wokół problemów edukacji afrykańskiej</i>	05.12.2010	7 referatów	
11.	<i>Ewangelia i kultury afrykańskie</i>	15.06.2012	8 referatów	
12.	<i>Duch Święty po huraganie wojny. Misje w Rwandzie dzisiaj</i>	04.04.2014	10 referatów	
13.	<i>Gabon wczoraj i dziś. 15 lat posługi misyjnej Braci Mniejszych Kapucynów w Gabonie</i>	15.10.2015	6 referatów	
14.	<i>Polscy fideidoniści w Zambii (1968-2018)</i>	13.06.2018	3 referaty	publikacja

- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały symposiumu misyjnego 1972*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 2.
- Halemba A., Różański J. (red.), *Wybrane problemy szkolnictwa w Afryce subsaharyjskiej*, Warszawa 2003.
- Halemba A., Różański J. (red.), *Między przekładem biblijnym a rodzimą teologią. Wybrane problemy przekładów biblijnych i teologii afrykańskiej*, Warszawa 2003.
- Różański J. (red.), *Dzieci żyjące na ulicy – nowe zjawisko miast afrykańskich*, Warszawa 2004.
- Różański J. (red.), *Dzieci – ofiary wojny*, Warszawa 2005.
- Różański J. (red.), *Dzieci głodujące i bez imienia*, Warszawa 2007.
- Łapczyński W.A., *Złoty jubileusz polskich księży fidei donum w Zambii 1968-2018*, Pelplin 2018.

JUBILEUSZE i KONGRESY				
1.	<i>Dwadzieścia lat misjologii na ATK w Warszawie</i>	20.05.1989	7 referatów	
2.	<i>Dzieci – dzieciom misji. 150 lat PDMD w Polsce</i>	20.02.2008	5 referatów	
3.	<i>25 lat Centrum Formacji Misyjnej</i>	06.05.2009	2 referaty	publikacja
4.	<i>Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału – IV Krajowy Kongres Misyjny</i>	12.06.2015	3 referaty, 10 paneli dyskusyjnych	publikacja
5.	<i>Misje ad gentes Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej</i>	25.02.2016	10 referatów	publikacja
6.	<i>50 lat misjologii na ATK/UKSW</i>	11.10.2019	11 referatów	
7.	<i>100-lecie Misyjnego Seminarium Duchownego w Pieniężnie</i>	24.10.2019	8 referatów	

- Atlas T. (red.), *25-lecie Centrum Formacji Misyjnej*, Warszawa 2009.
- Sobolewski Z., Różański J., Szymczycha K., Sochal A. (red.), *Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału. IV Krajowy Kongres Misyjny*, Warszawa, 12-14 czerwca 2015, Górna Grupa 2015.
- Kluj W., Różański J. (red.), *Misje ad gentes Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej*, Warszawa 2016.

BILAD AS-SUDAN				
1.	<i>Sudan – bogactwo kultur i wewnętrzne napięcia</i> [KK]	16.10.2012	20 referatów	publikacja
2.	<i>Bilad as-Sudan – Kultury i migracje</i> [KK]	11.06.2013	12 referatów	publikacja
3.	<i>Bilad as-Sudan – Napięcia i konflikty</i> [KK]	25.11.2014	15 referatów	publikacja
4.	<i>Bilad as-Sudan. Dziedzictwo przeszłości</i> [KK]	01.10.2015	23 referaty	publikacja
5.	<i>Bilad as-Sudan: Polityka a kultury</i> [KK]	30.09.2016	17 referatów	publikacja
6.	<i>Bilad as-Sudan. Polska a strefa Sudanu</i> [KK]	24.11.2017	21 referatów	publikacja
7.	<i>Bilad as-Sudan: Rodzime kultury i islam</i> [KK]	07.12.2018	11 referatów	publikacja

- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – bogactwo kultur i wewnętrzne napięcia*, Warszawa 2012.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – kultury i migracje*, Warszawa 2013.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – napięcia i konflikty*, Pelplin 2014.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – dziedzictwo przeszłości*, Pelplin 2015.
- Róžański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – archeologia i historia*, Warszawa 2015.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – kultura i polityka*, Pelplin 2016.

- Cisko W., Różański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – wojna, polityka, uchodźcy*, Pelplin 2016.
- Cisko W., Różański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan: Polska a strefa Sudanu*, Pelplin 2017.
- Cisko W., Różański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan: rodzime kultury a islam*, Pelplin 2018.

AZJA I OCEANIA				
1.	<i>Kościół w Azji i Afryce oraz współczesne problemy duszpasterstwa polonijnego</i>	19.05.1974	15 referatów	publikacja
2.	<i>Szczegółowe problemy miejscowych Kościołów w Azji</i>	18.05.1975	10 referatów	publikacja
3.	<i>Kościół w Oceanii</i>	18.05.1976	10 referatów	publikacja
4.	<i>700-lecie spotkania europejsko-chińskiego</i>	18.05.1994		
5.	<i>Ojciec Marian Żelazek SVD – Ojciec Trędowatych</i>	22.05.2007	10 referatów	publikacja
6.	<i>Ewangelizacja w Chinach – misyjne dziedzictwo Zgromadzenia Słowa Bożego</i>	15.10.2008	7 referatów	

- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały sympozjum misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 1.

- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały symposium misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 2.
- Kowalak W. (red.), *Materiały symposium misjologicznego 1975-1976*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1978), t. III.
- Szyszka T. (red.), *Ojciec Marian Żelazek SVD – Ojciec Trędowatych. Father Marian Żelazek SVD – The Father of the Lepers*, Warszawa 2008.

DOKUMENTY MISYJNE				
1.	<i>Od Vaticanum II do Adhortacji apostolskiej „Evangelii nuntiandi”</i>	22.05.1977	15 referatów	publikacja
2.	<i>Fidei donum – główne postulaty encykliki Piusa XII i ich realizacja w Polsce</i>	17.04.2007	9 referatów	
3.	<i>Dokumenty misyjne XX wieku</i>	08.12.2010	4 referaty	
4.	<i>Jan Paweł II w Puebla (1979). Dokument końcowy konferencji CELAM</i>	08.11.2012	6 referatów	
5.	<i>Od dekretu soborowego „Ad gentes” do adhortacji „Evangelii gaudium”</i>	17.10.2014	6 referatów	publikacja

- Kowalak W. (red.), *Duchowość misyjna. Materiały symposium misjologicznego 1977-1978*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1982), t. IV.

- Sobolewski Z., Róžański J., Szymczycha K., Sochal A. (red.), *Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału. IV Krajowy Kongres Misyjny, Warszawa, 12-14 czerwca 2015, Górna Grupa 2015.*

RELIGIE ŚWIATA				
1.	<i>Kapłaństwo w religiach świata</i>	29.11.2013	14 referatów	publikacja
2.	<i>Miejsca modlitwy i miejsca święte w religiach świata</i>	17.12.2014	12 referatów	publikacja
3.	<i>Modlitwa w religiach świata</i>	09.12.2015	11 referatów	publikacja
4.	<i>Ofiara w religiach świata</i>	07.12.2016	9 referatów	publikacja
5.	<i>Czas w religiach świata</i>	13.12.2017	9 referatów	

- Cisło W., Róžański J. (red.), *Kapłaństwo w religiach świata*, Warszawa 2013.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Miejsca modlitwy i miejsca święte w religiach świata*, Pelplin 2014.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Modlitwa w religiach świata*, Warszawa 2015.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Ofiara w religiach świata*, Pelplin 2019.

ADHORTACJE APOSTOLSKIE				
1.	<i>Ecclesia in America. Wybrane problemy Kościoła w Ameryce Południowej w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II</i>	05.11.2003	11 referatów	publikacja
2.	<i>Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II</i>	17.11.2004	15 referatów	publikacja
3.	<i>Ecclesia in Oceania. Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II</i>	16.11.2005	10 referatów	publikacja
4.	<i>Ecclesia in Africa. Pojednanie, sprawiedliwość i pokój – wyzwania dla Kościoła w Afryce na początku XXI w.</i>	06.12.2006	11 referatów	publikacja
5.	<i>Ecclesia in Europa. Wybrane problemy Kościoła w Europie w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II</i>	11.12.2007	9 referatów	

- Róžański J. (red.), „*Ecclesia in America*”. *Wybrane problemy Kościoła w Ameryce Południowej w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, Warszawa 2003.
- Róžański J. (red.), „*Ecclesia in Asia*”. *Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, Warszawa 2004.
- Róžański J. (red.), „*Ecclesia in Oceania*”. *Wybrane problemy Kościoła w Oceanii w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, Warszawa 2006.
- Róžański J. (red.), „*Ecclesia in Africa*”. *Pojednanie, sprawiedliwość i pokój – wyzwania dla Kościoła w Afryce na początku XXI w.*, Warszawa 2006.

AMERYKA				
1.	<i>Misje w Ameryce Łacińskiej</i>	19.05.1973	13 referatów	publikacja
2.	<i>500-lecie przybycia Kolumba do Ameryki</i>	19.05.1992	brak danych	
3.	<i>Polscy oblaci w służbie Polonii kanadyjskiej</i>	17.10.2006	3 referaty	publikacja

- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 1.
- Kluj W., Róžański J. (red.), *Polscy oblaci w służbie Polonii kanadyjskiej*, Pelplin 2007.

Powyższe zestawienie i przedstawione w nim dane wymagają dodatkowych wyjaśnień:

a) Zdecydowana większość sympozjów i konferencji odbyła się w murach UKSW, głównie w kampusie w Lasku Bielańskim. Jedynie w kilku

przypadkach wydarzenia miały miejsce na nowym kampusie UKSW na ul. Wóycickiego albo w Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie.

Czas trwania poszczególnych sympozjów układał się bardzo niejednolicie, począwszy od spotkań kilkugodzinnych, przez całodniowe, po wydarzenia kilkudniowe. Było to związane z przyjętym planem organizacyjnym dla poszczególnych bloków tematycznych. I tak, sympozja z serii *Bilad as-Sudan* są pomyślane jako spotkania całodniowe. Przykładem może być sympozjum z roku 2012 zatytułowane *Sudan – bogactwo kultur i wewnętrzne napięcia*, którego struktura opierała się na pięciu sesjach i licznych referatach. Program niektórych sympozjów przewidywał też dyskusje panelowe.

b) Z danych przedstawionych w powyższym zestawieniu dotyczącym sympozjów wynika, że podczas niektórych z nich zostało wygłoszonych wyjątkowo wiele referatów. Otóż standardowe referaty, prezentowane przez osoby z tytułami naukowymi, wybitne osobistości ze świata dialogu międzyreligijnego albo przedstawiciele innych religii, mieściły się zazwyczaj w granicach 30-45 minut. Jednakże na niektórych sympozjach, jak wspomniana już wyżej seria *Bilad as-Sudan*, przyjęto nieco odmienną formułę prezentacji referatów. Polega ona na przedstawieniu opracowanego tematu w formie abstraktu, ponieważ wszyscy uczestnicy mieli już bezpośredni dostęp do publikacji książkowej. W takim wypadku nie miałyby sensu odczytywanie całego referatu, zaś zaoszczędzony czas przeznaczano na dyskusję z pozostałymi uczestnikami spotkania. Nieco inną formułę miały referaty studentów Naukowego Koła Misjologów (np. *Jan Paweł II w Peru*). Poszczególni studenci mieli za zadanie kilkuminutowe kompaktowe przedstawienie wyznaczonych zagadnień, które dopiero zebrane razem tworzyły merytorycznie zgodną całość. Tym sposobem w ciągu jednego bloku kilkunastu studentów prezentowało swoje tematy, ilustrowane multimedialnymi prezentacjami. Owe prezentacje studentów, wypełniające cały blok (90 minut), były pomyśla-

ne jako pewnego rodzaju zagajenie tematu i wprowadzenie w tematykę referatów przygotowanych przez specjalistów.

c) Kolejna istotna informacja dotycząca sympozjów misjologicznych to ich charakter uczelniany, czyli adresowanie do dosyć wąskiego grona pracowników i studentów UKSW. Jednak duża liczba sympozjów misjologicznych miała charakter krajowy (ogólnopolski), gromadząc przedstawicieli różnorodnych ośrodków akademickich z całej Polski.

Wielkim zainteresowaniem cieszyły się wydarzenia międzynarodowe, których przygotowanie i przeprowadzenie wymaga jednak zawsze zwiększonego zaangażowania i nakładu pracy. Współczesne media społecznościowe dają wprawdzie niemal nieograniczone możliwości komunikowania się na odległość, jednak należy mieć na uwadze fakt istnienia stref czasowych, co w odniesieniu do dalekiej Azji i Australii albo zachodnich wybrzeży Ameryki przekłada się na kilka godzin różnicy. Dodatkowo należy liczyć się z potencjalnymi trudnościami o charakterze technicznym, jak zerwanie łączności, spowolnienie transmisji danych itd.

Podczas międzynarodowych sympozjów z obecnymi na żywo zagranicznymi gośćmi konieczne jest zapewnienie płynności komunikacji. Zagadnienie to miało kilka rozwiązań. Jednym z nich było angażowanie tłumacza symultanicznego, co jednak wiąże się ze sporymi kosztami tłumaczenia i wypożyczenia odpowiedniego sprzętu. Innym rozwiązaniem jest uprzednie przetłumaczenie referatów na język polski i udostępnienie ich w postaci tekstu prezentowanego na ekranie podczas przemowy prelegenta. Ważnym elementem w tej kombinacji jest obecność osoby biegle znającej dany język obcy, aby w sytuacji odstępstw od przygotowanego tekstu na bieżąco podjąć tłumaczenie (specjalistą w tej dziedzinie okazał się ks. prof. UKSW dr hab. Wojciech Kluj OMI).

d) Jak to zostało zasygnalizowane już wyżej, grono prelegentów oraz uczestników sympozjów było zazwyczaj bardzo zróżnicowane. Naukowcy reprezentowali rozmaite dziedziny nauki, począwszy od teologii i mi-

sjologii, po etnologię i antropologię, historię i archeologię, politologię i socjologię, amerykańistykę i afrykanistykę, dziennikarstwo, medycynę itd. Natomiast słuchaczami (odbiorcami) byli głównie studenci misjologii i teologii (w ostatnich latach jest to również kilkunastoosobowa grupa studentów pochodzących z Afryki i Azji), jak również osoby przygotowujące się do pracy misyjnej i doświadczeni misjonarze oraz wolontariusze misyjni. Stałymi uczestnikami sympozjów były osoby związane ze środkami masowego przekazu (radio, telewizja, prasa). Na specjalne podkreślenie zasługuje obecność od kilku już lat sporej liczby muzułmanów i muzułmanek, szczególnie na sympozjach poświęconych dialogowi międzyreligijnemu.

e) Stroną organizacyjną wszystkich sympozjów, konferencji i kongresów zajmowali się głównie pracownicy naukowcy Katedry Misjologii oraz studenci misjologii, członkowie Naukowego Koła Misjologów UKSW. Wiadomo jednak, że wielkie przedsięwzięcia wymagają wieloaspektowej współpracy różnych instytucji i osób. Większość sympozjów została przygotowana i zrealizowana przez rozmaite gremia uczelniane, kościelne i pozakościelne, które zostaną poniżej skrótowo przedstawione.

Katedra Misjologii w realizacji programów sympozjalnych od wielu już dekad owocnie współpracuje z licznymi krajowymi i zagranicznymi ośrodkami akademickimi (Europy oraz Afryki, Ameryki Łacińskiej, Azji, Oceanii). Równie istotna jest współpraca z różnorodnymi zagranicznymi ośrodkami misjologicznymi (np. Missionswissenschaftliches Institut w Sankt Augustin) oraz stowarzyszeniami misjologicznymi (Stowarzyszenie Misjologów Polskich, Association of Catholic Missiologists, International Association for Mission Studies). Ważne miejsce we współpracy przy organizacji sympozjów zajmują jednostki kościelne, na czele z Papieskim Stowarzyszeniem Pomoc Kościołowi w Potrzebie, Komisją Episkopatu Polski ds. Misji wraz z jej agendami (Centrum Formacji Misyjnej, Dziełem Pomocy Ad Gentes oraz MIVA Polska), jak również

z Papieskimi Dziełami Misyjnymi. Realizacja serii sympozjów związanych z podróżami apostołskimi św. Jana Pawła II jest możliwa dzięki inspirującej współpracy z Instytutem Papieża Jana Pawła II w Warszawie, który jest samorządową instytucją kultury. Natomiast współpraca z turecką organizacją Dunaj – Instytut Dialogu w Warszawie zaowocowała serią licznych i udanych sympozjów międzynarodowych z zakresu dialogu międzyreligijnego. Ważną rolę odegrały też inne fundacje i organizacje, jak werbistowskie Centrum Migranta Fu Shenfu w Warszawie, Pallotyńska Fundacja Misyjna Salvatti, czy salwatoriański Wolontariat Misyjny Salvator itd. Przy organizacji niektórych sympozjów nawiązano współpracę z męskimi i żeńskimi zgromadzeniami zakonnymi. Niezbyt intensywna, ale owocna była współpraca z jednostkami administracji państwowej, np. z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Przy nagłaśnianiu zagadnień poruszanych na sympozjach ważną rolę odgrywały centra informacyjne oraz ośrodki masowego przekazu, jak KAI, PR, TVP, byłe Radio Józef i obecne Radio Warszawa, jak również kościelna i zakonna prasa oraz redakcje czasopism „Nurt SVD” i „Lumen Gentium”.

f) Sympozja to nie tylko referaty, dyskusje i panele w aulach uniwersyteckich, ale również wiele wydarzeń towarzyszących, jak różnorodne formy modlitewne, pokazy filmowe, wystawy, występy artystyczne (np. boliwijski chór dziecięcy z Palmarito i muzycy z Urubichá, pokaz malowania na wodzie przez tureckich artystów itd.), tańce (buddyści z Tybetu) oraz okolicznościowe posiłki (andyjskie chuño, posiłki tureckie, tzw. kociołek afrykański, przygotowywany przez Naukowe Koło Misjologów) cieszące się dużą popularnością. Bardzo ważnym i cenionym przez uczestników elementem większości sympozjów była przestrzeń do bezpośredniego i bezpretensjonalnego spotkania się w grupie osób zainteresowanych misjologią.

3. Wystawy towarzyszące sympozjom misjologicznym

Jednym z elementów towarzyszących sympozjom misjologicznym, już od lat 70. XX wieku, są okolicznościowe wystawy. Do tej pory zrealizowano ich ponad trzydzieści. Są one przygotowywane jako zapowiedź (reklama) zbliżającego się sympozjum, a zarazem jako zachęta do bliższego zainteresowania się jego tematyką. Jest to jedna z efektywnych form komunikowania się ze społecznością akademicką w wymiarze pozawerbalnym.

Poniższe zestawienie pozwala zapoznać się z blokami tematycznymi zorganizowanych wystaw.

TEMATYKA AFRYKAŃSKA			
1.	Wystawa etnograficzna: <i>Życie codzienne, kultura i sztuka ludów Afryki</i> (plenerowa)	UKSW	2001
2.	Wystawa fotograficzna: <i>Szkoły w Afryce, autorstwa Piotra Barchańskiego</i>	UKSW	2002
3.	Wystawa zdjęciowa: <i>Afrykanin a Biblia, autorstwa Anny Kotarskiej</i>	UKSW	2003
4.	Wystawa zdjęciowa: <i>Afryka w oczach dzieci</i>	UKSW	2005
5.	Wystawa reprodukcji: <i>Życie Jezusa według Mafa</i>	UKSW	2008
6.	Wystawa reprodukcji: <i>Biblia masajska w obrazach</i>	UKSW	2009
7.	Wystawa zdjęciowa: <i>Kardynał Adam Kozłowiecki, zorganizowana przy współpracy Fundacji im. Księdza Kardynała Adama Kozłowieckiego „Serce bez granic”</i>	UKSW	2011

8.	<i>Sudan. Zapomniana Afryka na starych pocztówkach</i>	UKSW	2016
9.	Wystawa banerowa: <i>Ojciec Paul Joachim Schebesta SVD (1887-1967), pionier badań wśród Pigmejów i Negrytów</i>	UKSW	2018

TEMATYKA LATYNOAMERYKAŃSKA

1.	Wystawa zdjęciowa: <i>Przyszłość Indian z Paragwaju</i>	UKSW	2004
2.	Wystawa zdjęciowa: <i>Redukcje jezuickie w Boliwii wczoraj i dzisiaj</i>	UKSW	2009
3.	Wystawa planszowa: <i>Pamiętki po wizycie Jana Pawła II w Paragwaju</i>	UKSW	2010
4.	Wystawa banerowa: <i>Głosiciele Ewangelii, ojciec Beniamin Remiorz SVD</i>	UKSW	2013
5.	Wystawa banerowa: <i>Ojciec Piotr Nawrot SVD. Misjonarz i muzykolog</i>	UKSW	2014
6.	Wystawa etnograficzna i zdjęciowa: <i>Mapuche z Chile</i> , zorganizowana przy współpracy Ambasady Republiki Chile, Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie, Muzeum Misyjno-Etnograficznego Księża Werbistów w Pieniężnie, Biblioteki Głównej UKSW	UKSW	2016
7.	Wystawa zdjęciowa: <i>Jan Paweł II w Ameryce Środkowej</i>	UKSW	2016
8.	Makieta redukcji jezuickiej San Francisco Javier z Boliwii oraz wystawa książek o tematyce misjologicznej (redukcje jezuickie)	UKSW	2017

9.	Wystawa zdjęciowa: <i>Jan Paweł II w Meksyku</i>	UKSW	2019
10.	Wystawa zdjęciowa: <i>Jan Paweł II w Peru</i> , podkreślająca współpracę Katedry Misjologii z Instytutem Papieża Jana Pawła II	UKSW	2019
11.	Wystawa zdjęciowa: <i>Jan Paweł II na Kubie</i>	UKSW	2020

TEMATYKA AZJATYCKA

1.	Wystawa planszowa: <i>Ojciec Marian Żelazek SVD</i> , zorganizowana przy współpracy z MSZ	UKSW	2007
2.	Wystawa planszowa: <i>Józef Freinademetz – człowiek między dwoma światami</i>	UKSW	2008
3.	Wystawa banerowa: <i>Chińskie oblicza Maryi</i>	UKSW	2014

WYSTAWY OKOLICZNOŚCIOWE

1.	Wystawa listów (korespondencji) polskich misjonarzy	ATK	1971
2.	Wystawa starodruków Biblioteki Głównej UKSW	UKSW	2002
3.	Wystawa zdjęciowa: <i>Tajemnica codzienności</i> (o Czarnobylu), autorstwa Kornela Konska	UKSW	2008
4.	Wystawa obrazów: <i>Twórczość artystyczna studentów misjologii</i>	UKSW	2009
5.	Wystawa zdjęciowa MIVA Polska	UKSW	2014
6.	Wystawa zdjęciowa: <i>O Czarnobylu bez mitów</i> , autorstwa Kornela Konska	UKSW	2011

7.	Wystawa <i>Biblie Starego i Nowego Świata</i> , przygotowana przy współpracy NKM z Biblioteką Główną UKSW, towarzysząca Międzynarodowej Konferencji „The Bible and Cultures”	UKSW	2017
8.	Wystawa książek misjologicznych z okazji Międzynarodowej Konferencji Misjologicznej	UKSW	2017
9.	Wystawa plakatów z sympozjów misjologicznych z lat 2000-2019	UKSW	2019
10.	Wystawa prac naukowych oraz publikacji misjologicznych z okazji 50-lecia misjologii na ATK/UKSW	UKSW	2019
11.	Wystawa książkowa serii wydawniczej „Studia i Materiały Misjologiczne” z okazji 50-lecia misjologii na ATK/UKSW	UKSW	2019

Jak wynika z powyższego zestawienia, wystawy miały bardzo zróżnicowaną tematykę oraz formę, począwszy od ekspozycji zdjęciowych, wystaw banerowych i planszowych, przez udostępnienie archiwaliów i dokumentów oraz książek i czasopism, po wystawy artefaktów etnograficznych z rozmaitych zakątków świata, makiet, a nawet przedstawień plenerowych. Odwołanie się do różnorodnych form prezentacji materiału, poprzez bezpośredni kontakt z artefaktami etnograficznymi oraz wyrobami artystycznymi z innych kontynentów przyciąga i budzi zainteresowanie zwiedzających.

Niemal wszystkie wystawy były zorganizowane w centralnym punkcie uczelni, jakim jest hol przed aulą Jana Pawła II, albo w holu przed szatnią, którą codziennie przechodzi niemal cała społeczność akademicka. Tym samym potencjalnych oglądających wystawy było wielu.

Dla organizatorów wystawy stanowiły wyzwanie do kreatywnego zagospodarowania dość niewielkiej przestrzeni przy zastosowaniu minimalistycznych środków. Każda wystawa była zarazem próbą stworzenia intrygującej przestrzeni, ukazującej bogactwa związane z różnorodnością kulturową środowisk, gdzie prowadzone jest dzieło misyjne. Starano się, by wystawa oddziaływała na zmysły, budziła emocje oraz prowokowała pytania i refleksje dotyczące celowości działalności misyjnej, jak również naukowej refleksji misjologicznej.

Wystawy powstawały przy współpracy z wieloma instytucjami, jak Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie, z ambasadami krajów latioamerykańskich, z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami muzealnymi (Państwowe Muzeum Etnograficzne w Warszawie, Muzeum Misyjno-Etnograficzne Księży Werbistów w Pieniężnie, Muzeum Misyjne Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej w Obrze, Miejskie Muzeum Etnograficzne w Żorach, Haus Völker und Kulturen w Sankt Augustin), z Biblioteką Główną UKSW (starodruki, dokumenty, serie wydawnicze) oraz z prywatnymi kolekcjonerami.

Podsumowanie

Jubileusz 50-lecia misjologii na ATK/UKSW był okazją do podsumowań oraz ewaluacji dotychczasowej działalności naukowej i popularyzującej zagadnienia misjologiczne oraz dzieło misyjne Kościoła. Temu zadaniu służyły sympozja misjologiczne organizowane niemal od samego początku istnienia misjologii na ATK (17), a później na UKSW (88), w sumie 105 wydarzeń, w których wzięło udział kilka tysięcy osób.

Założyciel misjologii, ojciec Feliks Zapłata SVD, podkreślał znaczenie sympozjów misjologicznych, tak dla studentów i pracowników naukowych ATK, jak również dla misjologicznej formacji misjonarzy oraz wszystkich innych osób zainteresowanych tematyką misjologiczną.

Liczba studentów mogących podjąć studia misjologiczne była odgórnie ograniczona do kilku osób. Jednakże organizowane corocznie sympozja były w latach 70. i 80. XX wieku wyjątkową okazją do wzbogacenia swojej wiedzy misjologicznej, spotkania wybitnych misjologów, zapoznania się z materiałami czy też zakupu publikacji. O ich popularności świadczą imponujące liczby uczestników tychże sympozjów.

Na początku XXI wieku zaistniały nowe i sprzyjające okoliczności do nadania misjologii w strukturach UKSW nowej dynamiki, tak w zakresie zajęć dydaktycznych, jak również w organizowaniu sympozjów misjologicznych oraz okolicznościowych wystaw. Nowe możliwości zostały dobrze wykorzystane, o czym świadczą dane statystyczne dotyczące liczby sympozjów (średnio 4,4 na rok w latach 2001-2020), ich bardzo zróżnicowana tematyka, w tym wydarzeń o charakterze międzynarodowym oraz międzyreligijnym, jak również konsekwentna działalność wydawnicza (ponad 60 pozycji). Na miarę możliwości organizacyjnych, sympozjom towarzyszyły wystawy tematyczne (w sumie 33), które były nie tylko urozmaiceniem, ale też unaocznieniem tematów refleksji misjologicznej prowadzonej od pół wieku na ATK/UKSW.

Bibliografia

- Atlas T. (red.), *25-lecie Centrum Formacji Misyjnej*, Warszawa 2009.
- Cichy D. (red.), *Misja Kościoła i migracje*, Warszawa 2014.
- Cisło W., Jaszewska D., Piwko A. (red.), *Wizualizacja a ewangelizacja*, Warszawa 2015.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Kapłaństwo w religiach świata*, Warszawa 2013.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Miejsca modlitwy i miejsca święte w religiach świata*, Pelplin 2014.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Modlitwa w religiach świata*, Warszawa 2015.
- Cisło W., Róžański J. (red.), *Ofiara w religiach świata*, Pelplin 2019.

- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – dziedzictwo przeszłości*, Pelplin 2015.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – kultura i polityka*, Pelplin 2016.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – kultury i migracje*, Warszawa 2013.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan – napięcia i konflikty*, Pelplin 2014.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan: Polska a strefa Sudanu*, Pelplin 2017.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Bilad as-Sudan: rodzime kultury a islam*, Pelplin 2018.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – bogactwo kultur i wewnętrzne napięcia*, Warszawa 2012.
- Cisło W., Róžański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – wojna, polityka, uchodźcy*, Pelplin 2016.
- Halemba A., Róžański J. (red.), *Między przekładem biblijnym a rodzimą teologią. Wybrane problemy przekładów biblijnych i teologii afrykańskiej*, Warszawa 2003.
- Halemba A., Róžański J. (red.), *Wybrane problemy szkolnictwa w Afryce subsaharyjskiej*, Warszawa 2003.
- Jabłoński F., *Recepcja idei misyjnej w Polsce po Soborze Watykańskim II*, Kraków 2003.
- Kluj W. (red.), *Religious Plurality and Religious Identity*, Warsaw 2019.
- Kluj W., Róžański J. (red.), *Misje ad gentes Zgromadzenia Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej*, Warszawa 2016.
- Kluj W., Róžański J. (red.), *Polscy oblaci w służbie Polonii kanadyjskiej*, Pelplin 2007.
- Kowalak W. (red.), *Duchowość misyjna. Materiały symposium misjologicznego 1977-1978, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1982), t. IV.*

- Kowalak W. (red.), *Inkulturacyja – Nowe religie. Materiały sympozjum misjologicznego 1983-1984*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1985), t. VII, cz. 1/cz. 2.
- Kowalak W. (red.), *Materiały sympozjum misjologicznego 1975-1976*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1978), t. III.
- Kowalak W. (red.), *Misjonarze polscy w świecie. Materiały sympozjum misjologicznego 1982*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1985), t. VI, cz. 1/2.
- Kowalak W. (red.), *Rodzina-Katecheza-Dialog. Materiały sympozjum misjologicznego 1979-1980*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1983), t. V.
- Łapczyński W.A., *Złoty jubileusz polskich księży fidei donum w Zambii 1968-2018*, Pelplin 2018.
- Różański J. (red.), *Dzieci – ofiary wojny*, Warszawa 2005.
- Różański J. (red.), *Dzieci głodujące i bez imienia*, Warszawa 2007.
- Różański J. (red.), *Dzieci żyjące na ulicy – nowe zjawisko miast afrykańskich*, Warszawa 2004.
- Różański J. (red.), *Przygotowanie misjonarzy – założenia i praktyka*, Warszawa 2004.
- Różański J., *Ekstremizm muzułmański – nowe wyzwanie do dialogu?*, Warszawa 2016.
- Różański J., Ząbek M. (red.), *Sudan – archeologia i historia*, Warszawa 2015.
- Sobolewski Z. (red.), *Świeccy a misje*, Górna Grupa 2017.
- Sobolewski Z., Różański J., Szymczycha K., Sochal A. (red.), *Radość Ewangelii źródłem misyjnego zapału. IV Krajowy Kongres Misyjny, Warszawa, 12-14 czerwca 2015*, Górna Grupa 2015.
- Stefanów J.J. (red.), *Księgi święte płaszczyzną dialogu?*, Warszawa 2006.
- Struzik Z., Kluj W. (red.), *Jan Paweł II w Tajlandii*, Warszawa 2018.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II na Kubie*, Warszawa 2020.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Ameryce Środkowej*, Warszawa 2017.

- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Argentynie*, Warszawa 2015.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Boliwii*, Warszawa 2013.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Chile*, Warszawa 2016.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Ekwadorze*, Warszawa 2009.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Kolumbii*, Warszawa 2018.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Meksyku*, Warszawa 2019.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Paragwaju*, Warszawa 2014.
- Struzik Z., Szyszka T. (red.), *Jan Paweł II w Peru*, Warszawa 2009.
- Szyszka T. (red.), *Trójca Święta w kontekstach kulturowych*, Warszawa 2018.
- Szyszka T. (red.), *Ojciec Marian Żelazek SVD – Ojciec Trędowatych. Father Marian Żelazek SVD – The Father of the Lepers*, Warszawa 2008.
- Szyszka T., Wąs A. (red.), *Oblicza Jezusa Chrystusa w kulturach i religiach świata*, Warszawa 2007.
- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały sympozjum misyjnego 1971*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 1.
- Zapłata F. (red.), *Współczesne dzieło misyjne Kościoła. Materiały sympozjum misyjnego 1972*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1974), t. I, cz. 2.
- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały sympozjum misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 1.
- Zapłata F., Kowalak W. (red.), *Kościół w Ameryce Łacińskiej i w Azji. Materiały sympozjum misjologicznego 1973*, „Zeszyty Misjologiczne ATK” (1979), t. II, cz. 2.